

Preventivní program

-

Gymnázium, Dobruška

OBSAH

1. Charakteristika školy	1
1.1 Důležité údaje a kontakty	1
2. Preventivní program	2
2.1 Závazné dokumenty potřebné pro vypracování preventivního programu	2
2.2 Vnitroresortní předpisy a dokumenty	3
3. Metodik prevence	4
4. Cíle	4
4.1 Krátkodobé cíle	4
4.2 Dlouhodobé cíle	4
5. Cílové skupiny	5
5.1 Žáci	5
5.2 Pedagogický sbor, výchovný poradce	5
5.3 Rodiče	6
6. Realizace preventivního programu ve školním roce	6
6.1 Žáci	6
6.2 Pedagogický sbor	6
6.3 Rodiče	6
7. Propojení preventivního programu s ŠVP	7
8. Konkrétní aktivity pro žáky školy v tomto roce	7
9. Metodické a učební materiály, další pomůcky	8
10. Řešení přestupků proti školnímu řádu – postup	8
11. Evaluace	8
12. Spolupracující organizace	9
13. Přílohy	9
Program proti šikanování	

1. Charakteristika školy

Gymnázium, Dobruška, Pulická 779 je střední škola zřizovaná Královehradeckým krajem. Budova školy je umístěna v klidné okrajové části Dobrušky, je propojena se Základní školou Pulická. Součástí budovy je školní jídelna a tělocvična.

V současné době navštěvuje gymnázium 347 studentů. Přibližně 60% z nich dojíždí z okolních měst a vesnic. Především z Nového Města nad Metují a Opočna. Spádová oblast pro dojíždění je vymezena vzdáleností 20 km.

Gymnázium otevírá tyto dva obory:

- čtyřletý obor 79-41-K/41 Gymnázium – všeobecné
- osmiletý obor 79-41-K/81 Gymnázium – všeobecné

Výuka probíhá ve 20 učebnách. Většina tříd je vybavena digitální technikou, která je pravidelně využívána při výuce. Škola též disponuje třemi odbornými učebnami – laboratoří biologie, chemie a fyziky. Výuka TV probíhá v tělocvičně a na školním hřišti, které se nachází za budovou.

1.1 Důležité údaje a kontakty

Název a adresa školy: Gymnázium, Dobruška

Pulická 779, Dobruška 51801

Ředitel: Mgr. Lenka Hubáčková

Tel: 494 623 071

Email: gymred@gympldka.cz

Metodik prevence: Mgr. Jan Dyntar

Email: JanDyntar@gympldka.cz

Výchovný poradce: PaedDr. Alena Grimová

Email: AlenaGrimová@gympldka.cz

2. Preventivní program

2.1 Závazné dokumenty potřebné pro vypracování preventivního programu:

- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů**
- Zákon č. 472/2011 Sb., novela školského zákona
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Novela vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 sb.
- Novela vyhlášky č. 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 sb.
- **Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů**
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Zákon č. 359/1999 o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

2.2 Vnitroresortní předpisy a dokumenty:

- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018, č.j. 431/10
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018, schválená 26. března 2013

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j.: 24 246/2008-6 (Věstník MŠMT sešit ./2009)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28 (Věstník MŠMT sešit /2010)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005 (Věstník MŠMT sešit 2/2006)
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14 423/1999-22 (Věstník MŠMT sešit 5/1999)
- Pedagogové proti drogám - Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních (MŠMT 1999)
- Evaluační diagnostika preventivních programů (MŠMT 2002)
- Informace pro odbory školství krajských úřadů, předškolní zařízení, školy a školská zařízení
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25 884/2003-24 (Věstník MŠMT sešit 11/2003)
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11691/2004-24 (Věstník MŠMT sešit 6/2004)
- Internet – www.msmt.cz, www.prevence-info.cz
- Školní vzdělávací program „S maturitou v kapse je to snadné“

3. Metodik prevence a jeho tým

Preventivní aktivity na gymnáziu koordinuje školní metodik prevence. Konkrétní problémy řeší výchovná komise. Výchovná komise je složena z metodika prevence, výchovného poradce, ředitele školy a třídního učitele, popřípadě z ostatních pedagogických pracovníků. Na začátku školního roku, při úvodní pedagogické radě, seznamuje metodik prevence pedagogický sbor s preventivním programem. O jednotlivých aktivitách a aktuálních problémech je průběžně informován pedagogický sbor a vedení školy, rodiče jsou informováni na třídních schůzkách. Přednášky a semináře týkající se prevence jsou zařazovány průběžně během školního roku. MP dbá na to, aby žáci byli informováni o aktuálních preventivních programech. Důležité informace související s prevencí (důležitá telefonní čísla, www adresy, konzultační hodiny apod.) jsou vyvěšeny na nástěnce na chodbě u tělocvičny.

4. Cíle

Cílem preventivních aktivit a preventivního programu na naší škole je vytvořit vhodné podmínky nejen pro práci studentů, ale i všech zaměstnanců. Důležité je příjemné a produktivní prostředí. Žáci i pracovníci školy by se měli cítit bezpečně, což by jim mělo pomoci k maximálním výkonům při studiu a práci.

4.1 Krátkodobé cíle

- zapojit pedagogické pracovníky do systému prevence
- podpořit nadané žáky a jejich volnočasové aktivity ve škole
- (sportovní kroužky, sboreček, kurzy latiny, ...)
- spolupracovat s volnočasovými organizacemi (DDM, ZUŠ, Vješák, ...)

4.2 Dlouhodobé cíle

- vzdělat pedagogické pracovníky v oblasti prevence
- přivést žáky k samostatnému rozhodování a vlastní odpovědnosti
- podněcovat žáky ke zdravému životnímu stylu
- podpořit žáky v tvorbě pozitivních vztahů v třídním kolektivu

- předcházet nežádoucím jevům v chování žáků
 - záškoláctví
 - šikana
 - rasismus, xenofobie
 - vandalismus
 - prevence v oblasti užívání návykových látek
 - netolismus, gambling
 - rozpoznat a včasně řešit níže uvedené problémy
 - týrání a zneužívání dětí, ohrožování mravní výchovy dětí
 - poruchy příjmu potravy
- vést žáky k uvědomění si důsledků a možných rizik vyplývajících z těchto nežádoucích jevů
- zajistit spolupráci a komunikaci s rodiči

5. Cílové skupiny

5.1 Žáci

- chovají se zodpovědně vůči sobě a svému okolí
- jsou schopni řešit problémy, případně vyhledat odbornou pomoc
- dodržují zdravý životní styl
- účastní se aktivně školních aktivit
- podílejí se na úklidu a výzdobě školy
- jsou schopni zaujmout negativní postoj k společensky nebezpečným jevům (užívání návykových látek, nebezpečí internetu apod.)

5.2 Pedagogický sbor, výchovný poradce

- sleduje a vzájemně se informuje o chování a studijních výsledcích žáků, o jejich přestupcích proti školnímu řádu, o žácích se zdravotními a sociálními potížemi
- soustavně se vzdělává v oblasti prevence
- podporuje žáky ve zdravém životním stylu
- využívá metod aktivního sociálního učení
- snaží se o individuální přístup k žákům

- vede žáky k sebepoznání, ke správnému sebehodnocení a ke stanovení si reálných cílů v životě
- poskytuje žákům konzultace a neformální pohovory pro žáky i jejich rodiče

5.3 Rodiče

- bez spolupráce rodičů a školy nelze aktivně řešit studijní a výchovné problémy žáků
- cílem školy je zajistit komunikaci s rodiči

6. Realizace preventivního programu ve školním roce

6.1 Žáci

- účastní se třídnických hodin
- domlouvají si individuální konzultace a pohovory s pedagogy
- reprezentují školu ve vědomostních soutěžích a olympiádách, sportovních soutěžích
- po výuce navštěvují sportovní kroužky – lezení, volejbal, posilování
- podílejí se na sběru papíru
- účastní se besed a exkurzí
- účastní se akcí školy – lyžařské a sportovně turistické kurzy, školní výlety

6.2 Pedagogický sbor

- máme v plánu zajistit školení pro pedagogy na některé z aktuálních preventivních témat (realizuje MP)

6.3 Rodiče

- spolupráce s rodiči probíhá prostřednictvím třídních schůzek – 2x během školního roku (listopad, květen)
- škola poskytuje rodičům informace o prospěchu a chování žáků prostřednictvím programu BAKALÁŘI
- informace o kurzech, besedách a exkurzích škola zveřejňuje na internetových stránkách školy (www.gympldka.cz)

- SRPG finančně podporuje školní sportovní klub, besedy s tématy prevence rizikového chování a zdravého životního stylu
- v rámci konzultačních hodin probíhají neformální pohovory s učiteli, výchovným poradcem a školním metodikem prevence
- mezi důležité nástroje realizace spolupráce školy s rodiči patří školní ples (únor) a den otevřených dveří (listopad)

7. Propojení preventivního programu s ŠVP

V rámci ŠVP jsou v některých předmětech probírána témata související s preventivním programem.

Jedná se o tyto oblasti ŠVP:

- Člověk a zdraví
 - tělesná výchova – zdravý životní styl
- Člověk a příroda
 - Chemie – návykové látky, steroidy, alkohol, léčiva
 - Biologie – první pomoc, botanika, biologie člověka
- Člověk a společnost
 - Základy společenských věd
 - Občanská výchova

8. Konkrétní aktivity pro žáky školy v tomto roce

- Seznamovací kurz 1.A – září (Metodik prevence, třídní učitel)
- Seznamovací den 1.G – září (Třídní učitel)
- Cyklistický kurz 4.G – září (Tělocvikáři)
- Lezeme v HK (průřez všemi ročníky) – prosinec (Mgr. Dyntar)
- Lyžařský kurz 3.G – únor (Tělocvikáři)
- Lyžařský kurz 1.A, 5.G – březen (Tělocvikáři)
- Sportovně turistický kurz 7.G – červen (Tělocvikáři)
- Sportovně turistický kurz 3.A – červen (Tělocvikáři)
- ŠSK (Školní sportovní klub) – účast studentů na okresních, krajských, republikových soutěžích (cca 120 studentů školy) (Tělocvikáři)
- Olympiády a různé vědomostní soutěže – průběžně (všichni vyučující)

- KINO, DIVADLO – průběžně (Mgr. Slezáková)
- Besedy a exkurze – průběžně (všichni vyučující)
- Návštěva úřadu práce RK (třetí ročníky SŠ) – duben (výchovný poradce)
- Vánoční akademie (celá škola) – prosinec (Mgr. Tučnicková)
- Ples gymnázia – únor
- Sportovní kroužky – kroužek lezení, florbalu, volejbalu, freesbe, posilování (Mgr. Dyntar, Mgr. Matoušek)
- Školní výlety (všechny třídy) – červen (třídní učitelé)
- DOD (den otevřených dveří) – listopad (všichni vyučující)

9. Metodické a učební materiály, další pomůcky

- videotéka, DVD – příruční u školního metodika prevence a výchovného poradce, ve sbírkách biologie, chemie a základů společenských věd
- příruční knihovna u školního metodika prevence a výchovného poradce, ve sbírkách biologie, chemie a základů společenských věd, žákovská a učitelská knihovna s propagačními materiály, odbornou literaturou, beletrií

10. Řešení přestupků proti školnímu řádu – postup

- se školním řádem a sankcemi za jeho porušení budou písemně seznámeni žáci i rodiče na začátku školního roku prostřednictvím třídních učitelů
- přestupky třeba řešit třídním učitelem ve spolupráci s výchovným poradcem, rodiči, metodikem prevence, dle potřeby s ředitelem školy nebo dalšími pedagogickými pracovníky
- v případě podezření zneužívání návykových látek, dealerství apod. třeba: individuální pohovor se žákem – podle zjištěných informací, pak spolupráce s rodinou, popř. doporučení kontaktu s odborníky, uvědomění příslušného nadřízeného orgánu, v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě, v případě dealerství oznámení věci policii, popř. další opatření
- při podezření na šikanu postupovat podle Programu proti šikanování, který je přílohou MPP

11. Evaluace

Jako systém vyhodnocení podmínek a situace ve škole se využívá závěrečná hodnotící zpráva zpracovaná školním metodikem prevence, která je součástí výroční zprávy za ukončený školní rok. Všichni vyučující jsou z touto hodnotící zprávou seznámeni na pedagogické radě na konci školního roku.

12. Spolupracující organizace

- PPP v Rychnově nad Kněžnou – 494 535 476
- Městský úřad, odbor sociálních věcí a zdravotnictví - 494 629 621
- VJEŠÁK – volnočasový klub pro mladé v Dobrušce – 776 705 177
- DDM v Dobrušce – 494 621 505
- ČČK v Rychnově nad Kněžnou – 494 534 896
- MP Education – 224 246 099
- ACET (733 121 953), Laxus v Hradci Králové
- MUDr. Kopista, MUDr. Správka, psychiatr a neurolog v budově polikliniky v Dobrušce a ošetřující lékaři studentů
- okresní a krajský metodik prevence rizikového chování
- policie ČR
- AŠSK (Asociace školních sportovních klubů)
- sportovní organizace /atletika, házená, .../

13. Přílohy

Program proti šikanování

Program proti šikanování – příloha MPP

Charakteristika šikanování:

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně celou skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Základem prevence šikany na našem gymnáziu je podpora pozitivních vztahů mezi žáky a učiteli, mezi žáky navzájem a z toho plynoucí usilování o vytváření bezpečného prostředí na škole. Velmi důležitá je v tomto směru práce třídních učitelů a dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků, z nichž všichni mají za povinnost sledovat a předcházet různým formám šikanování. Hlavní a stěžejní roli mají akce školy, do kterých se zapojují celé třídní kolektivy (sportovní utkání tříd, soutěže, spolupráce na zájezdech, kroužky,...). Zároveň všichni žáci i jejich rodiče jsou vždy na začátku školního roku seznámeni s možností upozornit na známky šikany. Pokud se projeví pokročilá šikana, bude škola spolupracovat s dalšími institucemi na případu řešení šikany (PPP, lékaři, s odborem sociální péče Městského úřadu, policií).

Navrhované postupy při řešení šikanování:

Metody pro vyšetřování počáteční šikany

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Metody řešení pokročilé šikany s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídní lynčování

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii
6. Vlastní vyšetřování.

Každý postup při řešení šikanování vyžaduje **pečlivé a šetrné prošetřování všech příčin a důsledků šikanování**. Může nastat **i jiná varianta řešení šikany**, záleží velmi na všech okolnostech, příčinách a podmínkách vzniku šikany.

Velmi důležitá je i **spolupráce s rodiči oběti, ale i agresora** (doporučují se oddělené rozhovory).

Také se musí řešit **potrestání agresorů**, pro které se používají běžná výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele, podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia na střední škole, snížení známky z chování) **a další práce s agresorem** (jeho náhled na své chování, motivy, rodinné prostředí, doporučení k odbornému vyšetření, sledování jeho dalšího chování, ...).

Nutné je dohlížet i na **chování oběti a usilovat o nápravu situace ve třídě**. Třídní učitel musí, za podpory všech vyučujících, popřípadě s pomocí pracovníků z PPP, pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

1. Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být například:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svojí pravidelnou cestu ze školy a do školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově řazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!

2. Přímé znaky šikanování mohou být například:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména prohlášené nepřátelským a nenávislným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména prohlášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.

- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání rámy, kopání, které třeba nejsou zvláště silné ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je viditelně slabší a snaží se uniknout.

3. Rodiče žáků by si měli všimnout zejména těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráty chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy ani ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz do školy či odvoz ze školy autem.
- Dítě chodí ze školy domů hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu)
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, například „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické, nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co ho trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje zlobu i k rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.